

Water en de nieuwe Tweede Kamer

Na de verkiezingen in juni is de samenstelling van de Tweede Kamer ingrijpend gewijzigd. Aanleiding om in deze H₂O aandacht te besteden aan de standpunten van de politieke partijen voor de komende kabinetsperiode met betrekking tot het waterdossier. Namens VVD (Helma Neppérus), CDA (Ad Koppejan) en SP (Paulus Jansen) voeren dezelfde Kamerleden het woord over waterthema's. Voor GroenLinks is Liesbeth van Tongeren de nieuwe waterwoordvoerder. Bij de andere partijen was bij het ter perse gaan van dit blad nog niet bekend welk Kamerlid water in zijn/haar portefeuille zou krijgen. De PVV kon niet tijdig reageren.

In dit artikel passeren onder meer de volgende thema's de revue: bestuurlijke herinrichting en het voortbestaan van de waterschappen, het Deltaprogramma voor waterveiligheid en zoetwatervoorziening, integratie van taken in de (afval)waterketen, waterkwaliteit en de rol van innovatie in de watersector.

VVD

"De waterschappen voeren hun kerntaken goed uit en moeten als bestuurslaag blijven bestaan. De VVD is voor getrapte waterschapsverkiezingen. De lage opkomst bij de directe verkiezingen was geen goede reclame voor de waterschappen," aldus Helma Neppérus. "In de waterketen is door samenwerking efficiencywinst te boeken, vooral bij het rioleringsbeheer. Gemeenten en waterschappen moeten goed kijken naar wie wat kan doen en wat de mogelijkheden van samenwerking zijn, bijvoorbeeld bij vervanging van rioleringen. Op termijn kan één waterketenbedrijf een optie zijn." "De achterstanden in het onderhoud aan de dijken moeten worden weggehaald. Het rapport Veerman biedt hiervoor aanknopingspunten. De aannames over de zeespiegelstijging moeten kritisch worden bekeken in relatie tot de daadwerkelijke ontwikkeling, om te bepalen welke bedragen nodig zijn voor het Deltafonds. Voor waterveiligheid moet de overheid geld

reserveren, ook als het economisch slechter gaat."

Volgens Neppérus is een goede waterkwaliteit van belang voor de drinkwatervoorziening en moet Nederland zich daarom bij maatregelen ten behoeve van een betere waterkwaliteit houden aan internationale afspraken. "Maar we moeten niet harder lopen dan 'Brussel'"

"Innovatie is belangrijk. Nederland is sterk in waterbeheer en waterzuivering. Daar ligt een exportproduct. Drinkwaterbedrijven kunnen een rol spelen in het bereiken van de millenniumdoelstellingen, via ontwikkelings-samenwerking."

CDA

Ad Koppejan laat er geen onduidelijkheid over bestaan. "De waterschappen moeten blijven bestaan als organisatie. De verhouding tot de provincie moet wel nader worden uitgewerkt. In ons verkiezingsprogramma staat de variant waarbij waterschappen als uitvoeringsorganisaties functioneren binnen de provincie als bestuurslaag. Een andere variant is een verkiezing van de waterschapsbesturen via Provinciale Staten. Dit vormt een punt van nader overleg binnen het CDA." Besparingen moeten volgens Koppejan worden gezocht in meer samenwerking tussen gemeenten en waterschappen in het rioolbeheer en de afvalwaterzuivering.

Integratie van de taken in één waterketenbedrijf is een punt van nader onderzoek, wat het CDA betreft. "De afvalwaterketen, waar de grootste efficiencywinst is te behalen, heeft prioriteit."

"De Tweede Kamer moet de Deltawet snel afhandelen en de financiering van het Deltaprogramma waarborgen. Op waterveiligheid moeten we niet bezuinigen. Bij het deels laten verzilten van de Zeeuwse delta is het cruciaal voor de drinkwatervoorziening en de land- en tuinbouw dat de zoetwatervoorraad op het huidige niveau blijft. De besluitvorming over de peilstijging van het IJsselmeer vereist zorgvuldigheid en het meewegen van alternatieven."

"Bij ontwikkelingsamenwerking moet Nederland kennis van waterbeheer en drinkwaterzuivering overdragen. Nederlandse bedrijven kunnen profiteren van opdrachten. Ik ben voor de combinatie 'koopman en dominee'. Bij innovatie moet Nederland kiezen voor sectoren waar het goed in is, waaronder water," aldus Ad Koppejan.

SP

"De deskundigheid van waterschappen staat buiten kijf, maar ze moeten worden opgedoekt als bestuurslaag en worden ondergebracht bij de provincies," meent Paulus Jansen.

Helma Neppérus

Ad Koppejan

Paulus Jansen

De afvalwaterzuiveringstaak van waterschappen moet, wat hem betreft, worden samengebracht met het rioolbeheer van gemeenten in zelfstandige uitvoeringsorganisaties.

"Publieke NV's, naar analogie met de drinkwatersector. Tien tot 15 organisaties voor afvalwaterketenbeheer is een efficiënte schaalgrootte. Hiervoor moet een benchmark komen zoals in de drinkwatersector. Dat werkt goed," aldus Jansen. Op termijn is de SP voor integratie met de drinkwaterbedrijven tot waterketenbedrijven. De opbrengsten van deze efficiëncyslag moeten worden aangewend voor de uitvoering van de KRW-maatregelen voor waterkwaliteit, vindt deze partij.

"Het idee van de commissie Veerman voor een langetermijnvisie op waterveiligheid en zoetwatervoorziening is op zich goed. Maar er moet kritisch worden gekeken naar het laten verzilten van de Zeeuwse delta en naar de peilstijging van het IJsselmeer. Voor waterveiligheid is structurele financiering nodig. De Deltawet moet worden verbreed tot een Klimaatwet, waarvan water onderdeel is. Daarin moeten adaptatie- en mitigatiemaatregelen worden verankerd." Volgens Jansen kan Nederland zich nog beter profileren in het water. "Drinkwaterbedrijven hebben bij de millenniumdoelen een rol in kennisoverdracht," aldus de SP-woordvoerder. Bij ontwikkelings samenwerking moeten we daarbij uitgaan van lokale behoeften, vindt hij.

PvdA

"In afwachting van de groeiende rol van centrumgemeenten is het noodzakelijk de verantwoordelijkheden van de verschillende overheden beter af te bakenen. Daarom stelt de PvdA voor de provincies een duidelijke rol te geven in het ruimtelijk beleid. Denk aan gebiedsontwikkeling, regionale infrastructuur en waterbeleid. De waterschappen worden uitvoeringsorganisaties onder bestuur van de provincies," zo staat te lezen in het verkiezingsprogramma van de PvdA. "Het veranderende klimaat dwingt ons de komende decennia natuurbescherming, recreatie en waterbeheer met elkaar te combineren. Betere bescherming van de kust is hoogst noodzakelijk en de rivieren vragen om meer ruimte. We kunnen ons geen overstroming permitteren."

"De komende jaren dient een visie ontwikkeld te worden op de drinkwatervoorziening met bijzondere aandacht voor bijvoorbeeld het eigendom en de betekenis van drinkwater als exportartikel." Innovatie vindt de PvdA op verschillende gebieden hard nodig, vooral bij de verduurzaming van onze economie. We produceren volgens deze partij te veel afvalstoffen en belasten zo bodem, water en lucht. De PvdA wil verder op de weg van duurzaam handelen door verduurzaming van ketens, certificering van producten, duurzame inkoop van overheden en groene belastingen volgens het principe 'de vervuiler betaalt'.

D66

"Het bestuur in Nederland is versnipperd, ondoorzichtig en inefficiënt. Dat vereist een herziening van de omvang, schaal en taken

van bestuurslagen. D66 wil de waterschappen samenvoegen met provincies tot een kleiner aantal landsdelen."

De voorstellen van D66 liggen in het verlengde van de voorstellen van de Unie van Waterschappen (besparingen tot 100 miljoen euro), maar gaan verder door het middenbestuur (provincies en waterschappen) onder één dak te brengen. Voordelen daarvan zijn, aldus D66, een breder takenpakket en een samenhangende aanpak op hoger schaalniveau.

"Nederland moet op termijn stevig aan de bak om de voeten droog te houden. Het vorige kabinet kwam met het voornemen in 2018 te beginnen met een Deltafonds. Er staan grote bezuinigingen voor de boeg; we moeten snel in beeld brengen waar en hoe we door slimme combinaties van functies als natuur en waterberging Nederland klaar kunnen maken voor de toekomst. De regie van het waterbeleid komt bij landsdelen."

Voor innovatie in de watersector ziet D66 veel mogelijkheden. Het realiseren van maatschappelijke meerwaarde moet daarbij beter worden beloofd. De partij vindt het ook belangrijk dat fundamentele kennis vanuit het onderzoek beter benut wordt."

GroenLinks

Over de toekomst van de waterschappen is GroenLinks duidelijk. "In 1970 trad één van de eerste milieuwetten in Nederland in werking: de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. In 1987 werd de ontwerp-Waterschapswet bij de Tweede Kamer ingediend. Heel Nederland heeft nu – althans in financiële zin – met het waterschap te maken. De vraag blijft of stedelijke gebieden een waterstaatkundig belang hebben bij de taken van het waterschap."

Over vermindering van de bestuurlijke drukte is GroenLinks altijd duidelijk geweest: maximaal twee bestuurslagen die zich met een overheidstaak bezighouden. Provincies en gemeenten moeten voldoende zijn toegerust om alle regionale bestuurstaken op een goede, financieel verantwoorde manier te behartigen. Het voortdurend opwaarderen van waterschappen tot nieuwe provincies is geldverslindend en een uiting van overlevingsdrang en lobbyïsme, aldus GroenLinks.

"Er is geen vierde bestuurslaag nodig voor het uitvoeren van regionale waterbeheertaken. Hiermee wordt de 'bestuurlijke drukte' tegengegaan. Alle rapporten wijzen op een miljoenenbesparing wanneer het Nederlandse waterbeheer anders wordt georganiseerd. Er is nu een meerderheid in de Tweede Kamer die dat aan wil pakken door onder andere de waterschappen bestuurlijk op te heffen. De taken kunnen worden ondergebracht bij provincies of – wat GroenLinks betreft – bij landsdelen. Deze zijn beter afgestemd op stroomgebiedniveau."

ChristenUnie

De uitvoering van het waterbeheer moet bij de waterschappen blijven, meent de ChristenUnie. Die moeten niet bestuurlijk bij de provincies worden ondergebracht. De provincies houden de regie op ruimtelijk

beleid. De waterschappen kunnen verder worden opgeschaald, langs de lijn van stroomgebieden.

Samenwerking in de afvalwaterketen tussen waterschappen en gemeenten levert volgens deze partij wel efficiency-winst op. Dat hoeft niet per se in de vorm van één uitvoeringsorganisatie. Investeringsbeslissingen in de riolering en zuivering moeten goed worden afgestemd.

"Het Deltaprogramma moet worden uitgevoerd. Voor waterveiligheid is structurele financiering nodig. Tot de instelling van het Deltafonds in 2020 moet de overheid hiervoor geld reserveren."

Bij innovatie moet Nederland vooral inzetten op de watersector, vindt de ChristenUnie.

"Nederland heeft veel kennis en ervaring en kan zich hiermee profileren. Dit is zeker nodig in het licht van de wereldwijde waterproblematiek."

"Waterkwaliteit is onderdeel van duurzaamheid. Nederland moet de KRW-maatregelen uitvoeren en de waterkwaliteit monitoren. De landbouwsector moet hierbij worden betrokken; verduurzaming in de landbouw leidt tot schoner water."

Drinkwaterbedrijven kunnen volgens de ChristenUnie helpen de millenniumdoelen voor drinkwater te halen. Vijf landen zijn geselecteerd: Indonesië, Bangladesh, Vietnam, Egypte en Mozambique. "Daar kunnen we onze waterkennis toepassen. Dat is ook goed voor Nederlandse bedrijven."

Themanummers

Dit najaar brengt de redactie van H₂O weer enkele themanummers uit.

Op **3 september** staat H₂O in het teken van **grondwater**. Bijdragen hiervoor kunt u aanleveren tot 20 augustus. Platformartikelen (de semi-wetenschappelijke artikelen) voor deze uitgave moeten binnen zijn op 6 augustus.

Op **15 oktober** komt het themanummer over **automatisering** uit. Voor deze uitgave geldt als uiterste inleverdatum 1 oktober.

Op **26 november** volgt het themanummer **proceswater**. Hiervoor kunt u bijdragen ter beoordeling indienen tot 12 november. Platformartikelen moeten 29 oktober ingeleverd zijn.

Daarnaast besteedt H₂O in de uitgave van 17 september volop aandacht aan de Puurwaterfabriek en in de uitgave van 24 december aan de beurs Infratech die in januari 2011 plaatsvindt.